

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst
De heer drs. F.L. Idsinga
D.t.v. BOA Team Parlementair
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 23 oktober 2024

betreft vragen over de stand van zaken rechtsherstel box 3

ons kenmerk 175932U

Geachte heer Idsinga,

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 17 september jl.¹ over de stand van zaken van het rechtsherstel box 3 en van de Tweede Kamerbrief van 20 september jl. met de stand van zaken met betrekking tot het toekomstige stelsel in box 3.² De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA**, **PvdD**, **JA21** en **50PLUS** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen.

Vraag van de fractie van de leden van GroenLinks-PvdA

De inwerkingtredingsdatum van het toekomstige stelsel in box 3 staat beoogd per 1 januari 2027. Gezien het risico op verder uitstel hebben de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA één vraag over eventuele (tijdelijke) alternatieven; is het in technische zin haalbaar om op kortere termijn dan de introductie van een stelsel op basis van werkelijk rendement, een zeer eenvoudige vermogensbelasting van een X procent over het vermogen als grondslag, met een forse vrijstelling van Y euro achter de hand te hebben als plan B?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD

De leden van de PvdD-fractie verzoeken u om de te verwachte budgettaire gevolgen en kosten voor het rechtsherstel met betrekking tot box 3 samen te vatten. De cijfers in de miljoenennota (9.831 miljoen euro) komen niet overeen met de cijfers uit de brief van 17 september jl. (9.824 miljoen euro). Kunt u inzichtelijk maken hoe deze gevolgen en kosten worden gedekt?

Hebben de leden van de PvdD-fractie het goed begrepen dat een gedeelte van de dekking op zo'n manier wordt georganiseerd dat ook minima meebetalen aan het rechtsherstel? Zo ja, waarom heeft het kabinet hiervoor gekozen? Bent u het met deze leden eens dat het ongewenst is om dekking hiervoor bij minima te zoeken? Ben u bereid om deze dekking op een andere manier vorm te geven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21

De leden van de JA21-fractie lezen in uw brief van 17 september jl.³ het volgende: "Aangezien de 'niet-bezwaarmakers' niet in aanmerking komen voor een eerste rechtsherstel kunnen zij ook geen

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 32140, X.

² Kamerstukken II, 2024-2025, 32140, 206.

³ Kamerstukken I 2024-2025, 32140, X, pagina 3.

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk

blad 2

geen gebruik maken van de tegenbewijsregeling. Voor deze groep is er nu een 'massaal bezwaar plus'-procedure opgestart." Deze vraag ligt momenteel voor bij de Hoge Raad. Volgens de leden van de JA21-fractie bestaat er een kans dat de Hoge Raad oordeelt dat de 'niet-bezwaarmakers' niet in aanmerking komen voor het geëiste rechtsherstel. Dat zou betekenen dat leden van deze groep onrechtmatig zijn belast, maar dat zij toch geen recht hebben op enige vorm van restitutie. Deelt u de mening van deze leden dat dit onherroepelijk leidt tot *moral hazard*, dat wil zeggen aantasting van de belastingmoraal? Indien u de opvatting van deze leden deelt, kunt u aangeven wat u voornemens bent te doen om de *moral hazard* te beperken? Indien u het niet met deze leden eens bent kunt u toelichten waarom u denkt dat hier geen morele schade wordt toegebracht aan het systeem en het principe van belastingheffing? Indien de Hoge Raad het geëiste rechtsherstel niet toewijst, bent u dan voornemens stappen te ondernemen om de onterecht aangeslagen belastingbetaler alsnog te compenseren? Indien dit niet het geval is, kunt u toelichten waarom niet? Indien de Hoge Raad het rechtsherstel wel toewijst, hoe gaat u deze kosten dan dekken? Liggen daar al scenario's voor klaar en zo ja, hoe zien dergelijke scenario's eruit?

Vragen en opmerkingen van het lid van de 50PLUS-fractie

De verjaringstermijn van vijf jaar wordt in acht gehouden. Alleen bezwaarmakers kunnen nog rechtsherstel nastreven voor de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020. Dat is volgens het lid van de 50PLUS-fractie wel begrijpelijk, maar zouden er niet veel meer bezwaarmakers geweest zijn als men vooraf had geweten van de uitspraak van de Hoge Raad?

Wanneer weet u wat de Hoge Raad vindt van de route 'massaal bezwaar plus'? Kan daar nog een actie uit voortkomen waar mensen die eerder geen bezwaar hebben gemaakt dat alsnog kunnen doen? Heeft de regering middelen gereserveerd voor de 'massaal bezwaar plus-procedure' of kan hier nog een extra tegenvaller ontstaan?

Welke signalen heeft u dat de uitspraken van de Hoge Raad en het voorgenomen rechtsherstel in box 3, leiden tot het 'wakker worden' van een groep gedupeerden die zich eerder niet hebben gemeld? Kunt u zich voorstellen dat een aanzienlijk deel van de doelgroep geen rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat de Hoge Raad in hun voordeel zou beslissen? Temeer omdat het systeem van forfaitaire rendementen al veel langer bestaat, maar ook omdat veel bestuurders en politici zelf verrast waren door de uitspraak, aldus het lid van de 50PLUS-fractie. Heeft u sinds uw aantreden iets gemerkt van actie vanuit bepaalde groepen gedupeerden om alsnog toegang tot rechtsherstel te krijgen?

Kunt u het beeld weerleggen dat vele tienduizenden gedupeerden nooit rechtsherstel zal worden geboden, omdat zij zelf onvoldoende in actie zijn gekomen? Bijvoorbeeld omdat het schadebedrag beperkt is en de betreffende burgers geen vertrouwen hadden in een goede afloop bij de Hoge Raad. Acht u een ruime opvatting van 'massaal bezwaar plus' wenselijk of juist niet?

Deelt u de zienswijze van dit lid om volledig en maximaal van het rechtsherstel te profiteren, gedupeerden met veel doenvermogen een duidelijk voordeel hebben ten opzichte van gedupeerden zonder doenvermogen? Kunt u bevestigen dat belastingplichtigen die hun aangiftes uitbesteden aan professionals gemiddeld vaker in aanmerking komen voor rechtsherstel dan degenen die het zelf (moeten) doen/? Wordt dit bijgehouden? Kunt u verder op basis van de data bevestigen dat kleine spaarders met kleine schadeposten het vaker hebben 'laten zitten' dan grote spaarders met grote schadeposten? Wordt dit bijgehouden of kan dit modelmatig worden berekend?

Dit lid acht het van belang dat de vergoedingen in het kader van het rechtsherstel evenredig neerslaan op basis van de geleden schade, ongeacht de omvang van het vermogen of van de schade. Is dat mogelijk?

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk

blad 3

In het verslag van een schriftelijk overleg met de Tweede Kamer⁴ wordt gesteld dat: *"Om redenen van uitvoerbaarheid en doenlijkheid is voorgesteld om de economische huurwaarde van een onroerende zaak forfaitair te bepalen. Een forfait dat gemiddeld genomen de werkelijkheid benadert, pakt nadelig uit voor belastingplichtigen van wie de onroerende zaak in werkelijkheid een lagere huurwaarde heeft dan het gemiddelde. Daarom is in het wetsvoorstel gekozen voor een relatief laag forfait ten opzichte van de gemiddelde brutohuurwaarde. Bij het vaststellen van het te hanteren percentage voor de vastgoedbijtelling is sprake van een afruil. Aan de ene kant bestaat de behoefte aan voorzichtigheid, om ook rekening te kunnen houden met mogelijke individuele omstandigheden waardoor het gemiddelde niet opgaat. Aan de andere kant betekent een laag percentage ook een minder economisch neutrale belastingheffing, omdat er dan een fiscale prikkel ontstaat om (meer) vastgoed in box 3 voor niet-verhuur aan te houden, ten opzichte van verhuur of het aanhouden van andere vermogensbestanddelen."* Kunt u, op verzoek van het lid van de 50PLUS-fractie, een betere onderbouwing geven van de hoogte van de netto vastgoed-bijtelling? Welke juridische kwetsbaarheden kent deze bijtelling, in relatie tot het gebruik van forfaits, waar de rechter in het verleden kritisch is geweest op het gebruik van forfaits in box 3? Wordt het als onredelijk ervaren omdat het vaak niet zal aansluiten bij wat belastingplichtigen als inkomen en draagkracht ervaren? Welke gedragsreacties kunnen optreden bij vastgoedeigenaren voor wie het forfait niet aansluit bij de realiteit? Heeft u de verwachting dat de gekozen vastgoedbijtelling zal leiden tot juridische procedures en daarmee tot rechtsonzekerheid voor belastingplichtigen? Indien dit niet het geval is, waarom niet? Hoe kan de huurwaarde worden gemeten en hoe verhoudt zij zich tot de huurwaarde van verhuurde woningen? Wordt bij de aanpassing van het forfait voorzien in het percentage van de netto vastgoedbijtelling?

Naar aanleiding van uw antwoorden op de vragen van de fractie van GroenLinks-PvdA⁵ constateert het lid van de 50PLUS-fractie dat de vastgoedbijtelling lijkt op het eigenwoningforfait (0,35 procent over de WOZ-waarde), maar wel veel hoger is. U probeert volgens dit lid het verschil te verklaren door te stellen dat: *"Het eigenwoningforfait laag is omdat de eigen woning deels als besteding/ consumptiegoed (bewoning) en deels als belegging/ investeringsgoed wordt beschouwd. De keuze voor een relatief laag forfait ten opzichte van de gemiddelde brutohuurwaarde bij een onroerende zaak in box 3 is gemaakt vanwege het toepassen van een voorzichtigheidsmarge. In box 3 wordt geen rekening gehouden met een bestedingsaspect."* Als in box 3 geen rekening wordt gehouden met het bestedingsaspect, hoe wordt dan voor een huis in box 3 het hoge forfait onderbouwd? Indien dit wel het geval is ontvangt dit lid graag een nadere onderbouwing. Kunt u nader toelichten waar het verhoogde eigenwoningforfait, de zogenaamde villabelasting, met een percentage van 2,65 procent op is gebaseerd? Kunt u voorts toelichten waarom het beleggingsaspect hier een grotere rol speelt of moet spelen? Erkent u dat de villabelasting – die door kabinet Rutte I werd ingevoerd – een louter budgettaire aangelegenheid was en dat andere argumenten zijn toegevoegd om in een onderbouwing te voorzien? Volgens het lid van de 50PLUS-fractie was de noodzaak om geld te vinden destijds leidend. Bent u ervan op de hoogte dat er actief wordt geadviseerd aan belastingplichtigen om bezwaar te maken tegen de villabelasting, omdat hier sprake is van een hogere fictieve bijtelling voor de WOZ-waarde boven de grens van de villabelasting? Waarop is de hogere fictie van het hoge tarief in het eigenwoningforfait gebaseerd en hoe is deze te onderbouwen? Is de villabelasting niet in strijd met het Europees eigendomsrecht, zoals de Hoge Raad dat heeft uitgesproken voor box 3? Indien dit niet het geval is ontvangt dit lid op bovengenoemd punt graag een toelichting.

---

⁴ Kamerstukken II 2023-2024, 32140, 200, p. 3.

⁵ Idem, p. 4.

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk

blad 4

Het lid van de 50PLUS-fractie benadrukt dat de bijtelling oorspronkelijk was bedoeld om het woonvoordeel van huiseigenaren te belasten en deze kende tot 2009 (toen de villabelasting werd ingevoerd) een plafond. De achterliggende gedachte daarbij was volgens oud-staatssecretaris Bos (PvdA) dat "het voordeel uit eigen woning niet blijft stijgen bij een toenemende waarde van de woning". Dit afnemende grensnut maakt de hogere bijtelling zonder maximum extra dubieus, aldus het lid van de 50PLUS-fractie. Het toptarief na 15 jaar doet geen recht meer aan de bedoeling om heel dure woningen hoger te belasten. De woningwaarde waar het bovenste tarief voor geldt is weliswaar geleidelijk verhoogd van 1 miljoen naar 1,31 miljoen, maar door de veel snellere stijging van de huizenprijzen raakt de villabelasting nu ook de bezitters van heel gewone huizen. Calcasa schatte dat vorig jaar 90.000 huiseigenaren te maken kregen met een hogere bijtelling. Dat was een verzesvoudiging ten opzichte van 2015. Sommige huiseigenaren wonen al tientallen jaren in hetzelfde huis en worden geconfronteerd met een bijtelling die losstaat van hun draagkracht. Wat vindt u van het gevolg dat dezelfde eigenwoning in de Randstad eerder en veel zwaarder wordt getroffen door de villabelasting dan precies dezelfde eigenwoning buiten de Randstad met dezelfde grondoppervlakte en dezelfde vierkante kubieke meters? Kan dit verschil in behandeling onderbouwd worden en zo ja, hoe? Deelt u de achterliggende gedachte van de heer Bos of legt u dit uitgangspunt naast u neer?

Het lid van de 50PLUS-fractie vraagt of u tenminste erkent dat door de afschaffing van de Wet Hillen, huiseigenaren die geen aftrek hebben wél een bijtelling krijgen die bij de huizen die onder de villabelasting vallen, extra hard aankomen? Klopt het dat het kabinet van oordeel is dat een tarief van 36 procent geschikt is? Het is toch bekend dat dit tarief tot stand is gekomen door het amendement-Van der Lee, met een verhoging van 34 procent naar 36 procent?⁶

De Eerste Kamer heeft bij de motie-Heijnen (BBB) c.s.⁷ gevraagd om de verhoging van de tarieven van box 2 en 3 met 2 procent, als gevolg van het amendement-Van der Lee, weer ongedaan te maken. Dat is voor box 2 inmiddels ook gebeurd, maar voor box 3 is dat niet gebeurd. In box 3 is het tarief met slechts 100 miljoen euro verlaagd, hetgeen volgens dit lid neerkomt op een verlaging met slechts 0,6 procent naar 35,4 procent. Kunt u aangeven waarom voor box 3 niet is gekozen voor een verlaging met 2 procent, zoals ook voor box 2? Kunt u toelichten dat er geen sprake is van willekeur bij het vaststellen van de tarieven voor box 2 en 3? Waarom kiest u niet voor de nu voorgestelde 35,4 procent, in het Belastingplan 2025?

Wordt bij de beoogde inwerkingtreding van het toekomstige stelsel box 3 per 1 januari 2027 ook rekening gehouden met de doorlooptijd van de behandeling in de Eerste Kamer? Het gaat om een groot stelselherziening van box 3 met tal van voetangels en klemmen, zowel juridisch als qua uitvoerbaarheid. Kan uitgegaan worden van een volledig en volwaardig behandeltraject in zowel de Tweede als de Eerste Kamer? Graag een duidelijk antwoord.

In de beantwoording van vragen van de Tweede Kamerleden van de VVD-fractie⁸ staat het volgende: "De belangrijkste verschillen zijn dat in het wetsvoorstel *Wet werkelijk rendement box 3 kostenafrek wel mogelijk wordt, dat verliesverrekening met andere jaren mogelijk wordt en dat voor onroerende zaken en aandelen in startups en familiebedrijven een vermogenswinstbelasting geldt, in plaats van een vermogensaanwasbelasting. Bij een vermogenswinstbelasting wordt de waardeontwikkeling pas belast bij realisatie zoals verkoop.*" Kunt u toelichten waarom voor andere beleggingen dan onroerende zaken niet eveneens wordt gekozen voor een vermogenswinstbelasting? Is dat vanwege een onoplosbaar uitvoeringsprobleem bij banken en de

⁶ Kamerstukken II 2023-2024, 36418, 11.

⁷ Kamerstukken I 2023-2024, 36418, K.

⁸ Kamerstukken II 2023-2024, 32140, 200, p. 7.

datum 23 oktober 2024

ons kenmerk

blad 5

Belastingdienst? Kunt u onderbouwen waarom een vermogenswinstbelasting voor alle vermogensbestanddelen niet mogelijk is? Of wordt het meer onwenselijk dan onmogelijk geacht? Gewezen wordt op de motie-Van Rooijen.⁹ Deze motie vraagt prioriteit te geven aan de vermogenswinstbelasting. Op welke wijze geeft het kabinet gevolg aan deze motie? Erkent u dat een vermogensaanwasbelasting tot een ramp zou kunnen leiden, mede omdat Nederlandse belastingplichtigen van het ene op het andere jaar geconfronteerd worden met aanslagen op basis van niet gerealiseerde rendementen? Heeft u een scherp beeld van de gedrags- en schrikeffecten die een dergelijke systeemwijziging met zich mee kan brengen?

Bij de beantwoording van een vraag van de Tweede Kamerfractie van de VVD over weglekeffecten staat het volgende:¹⁰ *"Uit een recenter extern onderzoek uit de vakliteratuur volgt dat Nederland niet uit de pas loopt als het gaat om de heffing op een privé-vastgoedbelegging. Bij de internationale vergelijking van vastgoed in box 3 dat uitsluitend voor eigen gebruik is bestemd, heft Nederland volgens dat externe onderzoek beduidend meer dan andere onderzochte landen. Voor het kabinet is het van belang dat zo snel mogelijk een stelsel wordt ingevoerd waarin het werkelijke rendement van beleggingsvastgoed wordt belast. Het gaat daarbij om zowel het directe rendement, zoals rente en huur, als het indirecte rendement, de waardeontwikkeling van vakantiewoningen."* Als Nederland beduidend meer heft bij vastgoed in box 3 dat is bestemd voor eigen gebruik en daarbovenop ook (veel) meer gaat heffen op beleggingsvastgoed, dan is het volgens het lid van de 50PLUS-fractie vanzelfsprekend dat (het risico op) kapitaalvlucht toe zal nemen. Graag een reactie.

Kunt u tot slot toelichten waarom bij de herstelregelgeving voor een vakantiewoning die niet wordt verhuurd, het eigen gebruik wordt beschouwd als een economisch voordeel dat tot het werkelijk rendement moet worden gerekend?

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien uw reactie met belangstelling tegemoet en bij voorkeur binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

W.T. van Ballekom

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën

---

⁹ Kamerstukken I 2023-2024, 36418, S.

¹⁰ Kamerstukken II 2023-2024, 32140, 200, p. 9.